GAZZE'DEN DE ÖTESİ…[1]

"Filistin-İsrail Sorunu", bir paylaşım savaşının konusudur ve nihayetinde "dinler savaşı değil", din ve kültür kisvesi altında bir "mülkiyet savaşı"dır.

Somut bir ifadeyle, farklı ulusal kimlik iddiaları olan, ama aynı toprak parçası üzerinde hak iddia eden iki toplum arasında sürekliliği olan düşük veya yüksek yoğunluklu şiddeti, çatışmayı içeren sorunun esasında, biri olursa diğeri olmayacak iki hedefi vardır. Bu hedeflerden biri, "bağımsız" bir devlet sayesinde Filistinlilerin güven içinde yaşaması arzusudur. Bunun tam zıddı olan hedef ise, İsrail'in Filistinlileri sürerek ve/veya yok ederek kendi vatandaşlarının daha geniş topraklarda, güvenli yaşamasını sağlama. Hedeflerden birisinde değişiklik yapılmadan diğerinin gerçekleşmesi mümkün olmadığından, sorun "hali hazırda" çözümsüzdür.

Vaad edilmiş topraklar

Başta ABD olmak üzere Batı dünyasının her daim ve koşulsuz desteğini alan, bu sayede dünyanın geri kalanının "eylemsiz" dolayısıyla "etkisiz" itirazını "yok hükmünde" gören İsrail'de ve diasporasında genel kabul gören bir "inanış" vardır: "Vaad edilmiş topraklar"

Haritalandırmalarda farklılık gösteren ancak Kudüs merkez alındığında en geniş sınırlarıyla; "güneyde Sina Yarımadası ile Kahire'nin kuzeyinden itibaren Mısır'ın kuzeyi, doğuda Ürdün ile Suudi Arabistan'ın bir bölümü, Kuveyt ve Güney Fırat Havzası ile birlikte Irak'ın bir bölümü, kuzeyde Lübnan, Suriye ve Van Gölü'ne kadar olan Türkiye topraklarının güney bölümü, batıda ise Kıbrıs"ı[2] kapsayan bölgenin Tanrı tarafından Yahudilere vaadedildiği inanışı, Filistin-İsrail Sorunu'nu da aşarak İsrail'in bahse konu coğrafyaya yayılma hedefinde temel bir referansı teşkil ediyor.

İsrail'in son yıllarda kuzeye yani Lübnan ve Suriye'ye çatışma yoluyla yayılmasının gölgesinde kalan ve 7 Ekim 2023'te başlayan Hamas-İsrail Savaşı sürecinde Gazze'de yaşayan Filistinlilerin boşaltılması planları ile bağlantılı olarak güneye, yani Sina'ya ve Suudi Arabistan'a doğru ekonomi-teknoloji öncelikli yayılma hedefi, bu yazının konusudur.

Gazze, Sina ve Suudi Arabistan üçgeninin ilk köşesi: Gazze

Gazze, Sina ve Suudi Arabistan üçgeninin ilk köşesi olan Gazze'ye odaklanıldığında geleceğe yönelik öngörüm şu şekildedir: İsrail temel hedefi doğrultusunda, sürekliliği olan bir devlet politikasıyla hali hazırda Filistin'de yaşayan Filistinlilere (Batı Şeria'da 3 milyon, Gazze'de 2.1 milyon civarında) yönelik şiddet, eziyet, ayrımcılık, hak gaspı, sınırlandırma, sürgün vb. uygulamalarını sürdürecektir. Devamında ise İsrail'in, hali hazırda tek taraflı ateşkesin uygulandığı Gazze'de oluşturulan duruma istinaden önce Gazze'yi, müteakiben şartların olgunlaştığı bir zaman diliminde Batı Şeria'yı boşaltmayı planladığını ifade etmek mümkün.

---

[1] Bu yazı, 7 Ekim 2023'de başlayan İsrail-Hamas Savaşı resmi olarak 13 Ekim 2025'de sona ermeden önce, 14 Mayıs 2025'de https://fikirturu.com/jeo-politika/gazzeden-de-otesi/ adresinde yayımlanmıştır.

[2] Israel Shahak. Yahudi Tarihi Yahudi Dini. 4.bs. Çev. Ahmet Emin Dağ. İstanbul: Ağaç Kitabevi Yayınları. 2010, s. 31.

İsrail'in "Gazzelileri sürme" planı

Nitekim Trump'ın 4 Şubat 2025'te, İsrail adına Gazze'yi "devralarak" ve Filistinlileri sürerek burayı "Orta Doğu'nun Riviera'sı" yapmak istediğini açıklaması, tarihi bir gerçekliğin adını koydu: "Klasik yerleşimci kolonyalizm" yani dışardan gelen işgalcilerin yerliler üzerinde her tür kontrolü sağlayarak onları katletme, sürme yoluyla yerleşme politikası.

Bu çerçevede İsrail'de İstihbarat Bakanlığı logolu 13 Ekim 2023 tarihli ve 7 Ekim'den yaklaşık üç hafta sonra 28 Ekim 2023'de basında yer alan 10 sayfalık belgede[3]; Gazze sorununu çözmenin "tek yolu"nun Filistinlileri sürmek olduğu belirtiliyordu. Belgede çeşitli akıl yürütmeleri yapılıyor, alternatifler eleniyor ve "sivilleri çatışmalardan koruma" gerekçesiyle plana meşruluk kazandırılmaya çalışılarak Gazze'deki Filistinlilerin öncelikle "Sina'nın kuzeyine tehcir" seçeneğine ulaşılıyordu. Belgede ayrıca, ABD'nin sürece dahil olarak; Mısır, Türkiye, Katar, Suudi Arabistan ve Birleşik Arap Emirlikleri'ne (BAE) Filistinlileri kabul etmesi veya ekonomik olarak desteklemesi için baskı yapması bir fikir olarak sunuluyordu. Önerilen bir başka fikir ise yine Filistinlileri kabul etmesi için başta Yunanistan, İspanya ve Kanada olmak üzere Batılı ülkelerin sürece dahil edilmesidir. Belgenin yayınlanmasından birkaçgün sonra İsrail hükümeti, sözkonusu belgenin konsept olarak hazırlandığını ve bağlayıcı olmadığını açıkladı.[4]

Son tahlilde, bu tür bir belgenin 7 Ekim'den bu kadar kısa bir süre sonra hazırlanmasının güçlüğü göz önüne alındığında, en azından bu yönde bir düşünsel çalışmanın önceden yapıldığı ihtimali hayatın doğal akışına çok uygun. Bu da 7 Ekim olayının "İsrail'in 11 Eylül'ü" olduğu yani "bahse konu savaşın planlı bir faaliyet olduğu" görüşünü ister istemez düşündürüyor.

Gazze'nin Dönüşüm Planı

Gazze'de savaş sürerken ama Gazze'nin boşaltılması hususu Trump tarafından gündeme getirilmeden önce Mayıs 2024'te İsrail tarafından bir plan açıklandı. Planda, Sina Yarımadası'nda bulunan El-Ariş Limanı ile Gazze'nin kuzeyindeki İsrail kenti Sderot'u birbirini bağlayan "Serbest Ticaret Bölgesi" kurulması hedefleniyordu. Resmî adı "Gazze Şeridi'nin Dönüşüm Planı" olan "ekonomik sahiplenme" temelli palnın bilinen adı ise "Gazze-2035"[5]. Hali hazırda Gazze'yi çok büyük oranda işgal eden İsrail, 40 km.lik bir

---

[3] Yuval Avraham, "Gazze'nin işgali ve sakinlerine kapsamlı transfer". 28.10.2023. https://www.mekomit.co.il/%D7%94%D7%9E%D7%A1%D7%9E%D7%9A-%D7%94%D7%9E%D7%9C%D7%90-%D7%A9%D7%9C-%D7%9E%D7%A9%D7%A8%D7%93-%D7%94%D7%9E%D7%95%D7%93%D7%99%D7%A2%D7%99%D7%9F-%D7%9B%D7%99%D7%91%D7%95%D7%A9-%D7%A2%D7%96%D7%94-%D7%95/ (Yazıda belge, İbranice ve pdf olarak yer almaktadır.)

[4] Amy Teibel. "Intelligence Ministry 'concept paper' proposes transferring Gazans to Egypt's Sinai". 31 October 2023. https://www.timesofisrael.com/intelligence-ministry-concept-paper-proposes-transferring-gazans-to-egypts-sinai/

[5] Daniel Jonas Roche. "Israel Prime Minister Benjamin Netanyahu unveils regional plan to build a "massive free trade zone" with rail service to NEOM". 21 May 2024. https://www.archpaper.com/2024/05/benjamin-netanyahu-unveils-regional-plan-free-trade-zone-rail-service-neom/

sahil şeridine sahip Gazze'nin deniz yetki alanlarını da tanımayarak bahse konu sahalara sahipleniyor.

Plan; yeniden inşa, güneş enerjisi tarlaları, deniz suyu arıtma tesisleri, limanlar, petrol/doğal gaz platformları, boru hatları, Asya ile Avrupa'yı birbirine bağlaması planlanan Hindistan-Orta Doğu-Avrupa Ekonomik Koridoru'na (IMEC) entegre olacak şekilde Gazze'yi, Mısır'ın İskenderiye kentine ve Suudi Arabistan'ın kuzeyine demiryolları ile bağlamayı içermektedir. Yapay zekâ ile üretilmiş projeyi cazip kılacak görsel canlandırmalı sunumuyla Filistinlilerin çektiği acılar "medeniyet" ve Gazze'yi "krizden refaha" ulaştırma vaadi kılıfı altında gizlenmeye çalışılıyor.[6]

Gazze-2035 planı üç aşamalı. İlk aşama, bir yıl içinde Gazze'nin, stratejik seviyede kıtalararası enerji koridorları için bir "darboğaz" haline gelen ve İsrail'e tehdit oluşturan Hamas'dan arındırılması. İkinci aşama, Suudi Arabistan, BAE, Mısır, Bahreyn, Ürdün ve Fas'ın Gazze'nin yeniden inşasını denetleyeceği ve/veya sivil idaresine katılacağı 5-10 yıllık süreç. Son aşama ise Filistin'in İbrahim Anlaşmaları'nı imzalaması.

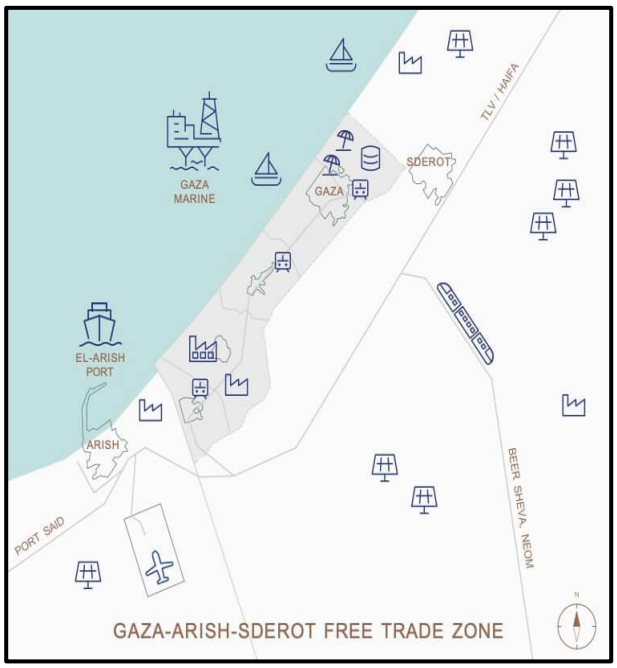

Gazze-2035

Sadece Gazze-2035 Değil

Gazze-2035'e göre çok daha dar kapsamlı ancak Filistin'in geleceğini ekonomik anlamda İsrail'e teslim eden başka projeler de mevcut.

Bunlardan biri, Katar sermayesiyle Batı Şeria'da inşa edilen ancak büyük bir kısmı İsrail'e aktarılan "Filistin'in Silikon Vadisi" olarak markalaştırılan Rawabi şehri. Başka bir proje yine Körfez sermayesiyle inşa edilmesi planlanan "Doğu Kudüs'ün Silikon Vadisi" olarak anılan Wadi Al-Joz projesi.

[6] Seth Eisenberg. "Gaza 2035: A Beacon of Peace and Prosperity in the Flourishing Middle East". Feb 5. 2025.https://blogs.timesofisrael.com/gaza-2035-a-beacon-of-peace-and-prosperity-in-the-lourishing-middle-east/

Bu projeler Gazze-2035 ile birlikte değerlendirildiğinde şu sonuca ulaşmak mümkün: İsrail, gelecekte ele geçirmeyi planladığı Filistin topraklarında ve hali hazırda kontrolünde olan ancak Filistinlilerin yaşadığı yerlerde, Filistinlileri destekleyen Körfez devletlerinin ekonomik gücünü kullanarak ve insani boyutu öne çıkararak yatırımlar yapıyor, yapmaya çalışıyor.

Üçgenin ikinci köşesi: Sina Yarımadası

Vaad edilmiş toprakların başka bir köşesi olan Sina Yarımadası da İsrail için daimi bir ilgi ve etki alanı. Burası ekonomik olarak çok değerli ve Süveyş Kanalı'ndan kaynaklı stratejik bir konuma sahip. Sahip olduğu petrol rezervi ve sahil kesimindeki Taba, Şarm eş-Şeyh, Deheb ve Nuveyba kentlerinin turizm potansiyeli iştah kabartıcı.

Ekim 1956-Mart 1957 ve Haziran 1967-Nisan 1982 tarihleri arasında Sina'yı işgal eden İsrail, 1973 petrol krizinden etkilenmeyecek düzeyde buradaki petrol rezervlerinden yararlandı. 1979 Camp David Anlaşması'yla Mısır'ın buradaki askerî unsurları sınırlı sayıda. Dolayısıyla İsrail'in lehine batı ve güney sınırında "silahsızlandırılmış bir bölge" meydana getirildiğini söylemek mümkün.

Son yıllarda ise İsrail hükümetinden bakan seviyesinde "İsrail'in hakkı olan Sina'nın işgal edilmesi" çağrıları geliyor. Bu bağlamda DAEŞ vb. örgütlerin dönemsel olarak Mısır güvenlik güçlerine karşı terör faaliyetlerinde bulunduğu Sina Yarımadası'ndan İsrail'e yönelik saldırıların olması ihtimalinin, İsrail'in bölgeye müdahalesini meşrulaştıracak bir alan açtığı görüşü dile getiriliyor. Bahse konu meşrulaştırmaya yönelik algı çerçevesinde 7 Ocak 2025'te İsrail, Mısır'ın Sina'daki askerî varlığını güçlendirdiğini ve böylece Camp David Anlaşması'nı ihlal ettiğini öne sürererek Mısır'dan açıklama talep etti. ABD de İsrail'e destek olmak için Mısır'a yaptığı yıllık 95 milyon dolarlık askerî yardımı geri çekti.[7]

Üçgenin üçüncü köşesi: Suudi Arabistan

Suudi Arabistan'ın öncelikli hedefleri arasında; gelecekte tükenecek olan petrole dayalı ekonomisini özellikle turizm sektörüyle çeşitlendirerek rejimini sürdürme ve Mısır, Ürdün, örtülü olarak İsrail, sonrasında Lübnan ve Filistin'in de dâhil olacağı bir iş birliği sayesinde kendisine tehdit olan İran etkisini azaltma yer alıyor. Suudi Arabistan bu hedeflerini gerçekleştirme yolunda, İsrail ile "normalleşme"nin ilk adımlarından birisi olarak nitelenebilecek "Vizyon 2030" projesini 2016'da açıkladı. NEOM projesi ise Vizyon 2030'un dikkatleri üzerine çeken bölümü oldu.

Suudi Arabistan, temelde İslam dünyasının liderliği rolünü üstlenmesi ve buna bağlı olarak tarihsel süreçte "İsrail-Filistin sorunu"nda Filistin tarafında yer alması sebebiyle, birçok Arap ülkesi 2020 İbrahim Anlaşmaları sonucunda İsrail ile resmen normalleşmesine rağmen bahse konu anlaşmaya dahil olmamıştır. Ancak Suudi Arabistan'ın son yıllarda uluslararası ilişkilerde öne çıkan profili, çok katmanlı çıkarları ve gelecek hesapları; hernekadar gerçekleşme olasılığı "şimdilik" düşük görünse de "anlaşmazlıkları ve fırsatları" ayrı

[7] Robert Inlakesh. "Normalizing expansion: Israel sets its sights on Egypt's Sinai". Jan 10, 2025. https://thecradle.co/articles/ normalizing-expansion-israel-sets-its-sights-on-egypts-sinai

kategorilerde değerlendirerek İsrail ile "gayri resmî" bir normalleşmeye yönlendiriyor.[8] Nitekim NEOM'un İbrahim Anlaşmalarından yaklaşık 4 yıl önce açıklanması ve İsrail'in de projede yer alması, Suudi Arabistan-İsrail normalleşmesinin aslında çok önceden başladığını göstermekte.

[8] Robert Mogielnicki. "The Elusive Saudi-Israeli Normalization Deal: Why an Agreement is Likely to Fall Short of Expectations". The Cairo Review of Global Affairs. Winter 2025. https://www.thecairoreview.com/essays/the-elusive-saudi-israeli-normalization-deal/

Asya, Avrupa ve Afrika arasında köprü olması düşünülen NEOM'un, Suudi Arabistan'ın kuzeybatısında Akabe Körfezi ve Kızıldeniz kıyısı boyunca uzanan, Lübnan'ın yüzölçümünden daha büyük bir alanda fütüristik bir akıllı kent olması planlanıyor. Bağımsız ve kendine özgü ekonomik sistemi, mevzuatı vb. olması öngörülen NEOM'un, aynı zamanda yenilenebilir enerji üretip tüketmesi ve yüksek oranda robot teknolojisi içermesi tasarlanıyor. İran, İsrail, Mısır, BAE GSYH'ndan daha yüksek bir proje bedeli olan NEOM'da İsrail ve ABD en büyük yatırımcı. Projeden %10-20 oranında pay almayı hedefleyen İsrail, kentin teknolojik altyapısında ve güvenliğinin sağlanmasında, bölgenin teknoloji devi olması sebebiyle büyük bir role sahip. Bu durum aynı zamanda, Suudi Arabistan'ın İsrail'e bağımlılığını da artıran bir husus.

"NEOM"

Sonuç olarak, hali hazırda ekonomik-teknolojik sonrasında fiziki ele geçirme yöntemiyle "Gazze-Sina-Suudi Arabistan üçgeni"nin; Akabe Körfezi'ne çok kısıtlı bir çıkışı olan İsrail'e öncelikle Kızıldeniz ve Süveyş Kanalı kontrolünü, müteakiben temel hedefine uygun "güney hâkimiyeti"ni getirebileceğini öngörmek mümkün.

Nitekim bölgede son 30-35 yılda Mezopotamya ve Doğu Akdeniz merkezli yaşanan ve yaşanmakta olan gelişmelerin çok yönlü değerlendirmesi sonucunda, bahse konu gelişmelerden en kârlı çıkan ülkenin İsrail olması bu öngörüyü canlı tutan bir husus.

Dr. (E) Tuğamiral Yalçın Özkütük

28 Ekim 2025

DİĞER KAYNAKÇA

Çetin, Çetiner. "Beyaz Saray'da Kritik Görüşme: Netanyahu ve Trump'ın Gündeminde İran ve Suudi Arabistan". 4 Şubat 2025. https://www.haberturk.com/suudi-arabistan-ile-normallesmenin-gizli-yuzu-3762609

Göçmen, Doğan. "Filistin problemi, felsefe ve geleceğin toplumu". 2023. https://gazetebilim. com.tr/filistin-problemi-felsefe-ve-gelecegin-toplumu/.

Karaca, Emre. "7 Ekim'den Sonra İsrail'e Ne Oldu? Dün, Bugün ve Yarının Merceğinde İsrail". 29 Kasım 2024. https://fikirturu.com/jeo-politika/7-ekimden-sonra-israile-ne-oldu-dun/

Kıvanç, Ümit. "Ateşkes oyalamacası, barış yalanı". 21 Ağustos 2024. https://www.gazeteduvar.com.tr/ateskes-oyalamacasi-baris-yalani-makale-1714468

Kurt, Menderes. "Bir Sömürgecilik Meselesi: Gazze'deki Filistinlilerin Nakli". 19 Mart 2025. https://fikirturu.com/jeo-politika/meselesi-gazzedek-filistinlilerin-nakli/

Tarvainen, Antti and Benoît Challand. “Innovation as erasure: Palestine and the new regional alliances of technology”. Transactions of the Institute of British Geographers. 49, e12663, 2024. https://rgs-ibg.onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/tran.12663

ÖZGEÇMİŞ

Dr. (E) Tuğamiral Yalçın ÖZKÜTÜK, 30 yıl TSK’da görev yaptıktan sonra 2021’de Dz.K.K.’lığı İstihbarat Başkanlığı görevinden emekli olmuştur. Akademik olarak; 1987’de Deniz Lisesi’nden, 1991’de Deniz Harp Okulu’ndan, 2003’de Deniz Harp Akademisi’nden, 2009’da Silahlı Kuvvetler Akademisi’nden, 2010’da ABD Silahlı Kuvvetler Akademisi’nden, 2012’de NATO Savunma Koleji’nden mezun olan yazar, 2006’da Bilgi Üniversitesi’nde e-MBA İşletme programında yüksek lisans ve 2025’de MSB Alparslan Savunma Bilimleri Enstitüsünde Uluslararası Güvenlik ve Terörizm programında doktora eğitimini tamamlamıştır. Yazarın çalışma alanları; Doğu Akdeniz, Ortadoğu, uluslararası jeopolitik sorun alanları ve Köy Enstitüleridir.